

21.12.2005

1770/4/04

**Ratkaisija: Oikeusasiamies Riitta-Leena Paunio**

**Esittelijä: Oikeusasiamiehensihteeri Juha Niemelä**

## **VIIVÄSTYS SAIRAUSPÄIVÄRAHA-ASIAN KÄSITTELYSSÄ**

1

### **KANTELU**

A arvosteli 21.6.2004 päivätyssä kirjeessään Kansaneläkelaitoksen Lahden toimiston ratkaisua ja menettelyä poikansa B:n sairauspäiväraha-asiassa.

A:n mukaan toimisto on evännyt hänen pojaltaan perusteettomasti sairauspäivärahan ajalta 15.5.2001–1.3.2002 vastoin hoitavien lääkäreiden käsityksiä. A:n mielestä hänen poikansa asioiden käsittely Kansaneläkelaitoksessa on kestänyt liian kauan. Lisäksi hän ihmettelee toimiston virkailijan käytöstä keväällä 2002, kun hänen poikansa oli tiedustellut sairauspäiväraha-asioidensa käsittelyvaihetta. Miespuolinen virkailija oli kertonut tuolloin hakemuksen käsittelyn vielä viipyvän, mutta todennut lisäksi, ettei sairauspäivärahaa tulla myöntämään.

---

3

### **RATKAISU**

Katson Kansaneläkelaitoksen Lahden toimiston menetelleen virheellisesti siinä, että se antoi päätöksensä B:n sairauspäivärahoikeudesta 2.3.2002 alkaen vasta 31.7.2003. Lisäksi toimisto laiminlöi noudattaa laissa säädettyjä määräaikoja siirtäessään B:n valitusta Etelä-Suomen vakuutusalueen sosiaalivakuutuslautakunnalle.

Muilta osin kirjoitus ei anna minulle aihetta toimenpiteisiin.

Perustelen ratkaisuani seuraavasti.

3.1

#### **Tapahtumat**

B oli hakenut 21.11.2001 sairauspäivärahaa työkyvyttömyysajalta 16.5.2001–1.3.2002. Kansaneläkelaitoksen Lahden toimisto kuitenkin hylkäsi hakemuksen 3.1.2002 antamallaan päätöksellä.

B haki muutosta toimiston päätökseen Etelä-Suomen vakuutusalueen sosiaalivakuutuslautakunnalta. Valituskirjelmänsä lisäselvityksessä hän kertoi

lisäksi tulevansa hakemaan sairauspäivärahaa myös 1.3.2002 jälkeiselle ajalle toimittamalla uusia lääkärinlausuntoja toimistolle.

Lahden toimisto siirsi valituksen 29.5.2002 sosiaalivakuutuslautakunnalle. Lisäksi lautakunnan käsiteltäväksi oli toimitettu lääketieteellisenä selvityksenä muun muassa 23.4.2002 päivätty lääkärinlausunto, jossa B:tä oli pidetty työkyvyttömänä 31.7.2002 saakka. B antoi sosiaalivakuutuslautakunnalle myös vastineensa, jossa hän oheistamaansa 11.6.2002 päivättyyn lääkärinlausuntoon viitaten vaati sairauspäivärahaa myönnettäväksi 30.6.2003 saakka.

Sosiaalivakuutuslautakunta hylkäsi valituksen 25.7.2002 antamallaan päätöksellä. Päätöksessään se siirsi B:n asian Kansaneläkelaitokselle ensi asteena käsiteltäväksi siltä osin kuin siinä oli kyse hänen työkyvyttömyydestään ajalta 2.3.2002–30.6.2003.

B haki 26.8.2002 sosiaalivakuutuslautakunnan päätökseen muutosta tarkastuslautakunnalta. Lahden toimisto siirsi 6.9.2002 valituksen tarkastuslautakunnalle, joka hylkäsi valituksen 10.4.2003 antamallaan päätöksellä. Se postitti päätöksen Kansaneläkelaitokselle 13.5.2003.

Kansaneläkelaitoksen Lahden toimisto hylkäsi 31.7.2003 antamallaan päätöksellä B:n sairauspäiväraha hakemuksen ajalta 2.3.2002–30.6.2003.

B haki päätökseen muutosta. Valituksen käsittelyn aikana Lahden toimisto myönsi 29.9.2003 antamallaan päätöksellä B:lle kuntoutustukena maksettavaa työkyvyttömyyseläkettä ajalle 1.5.2002–31.10.2003. Työkyvyttömyyttä koskevan arvion asiassa oli tehnyt Kansaneläkelaitoksen eläke- ja toimeentuloturvaosasto. Toimisto jatkoi kuntoutustukea vielä 17.10.2003 antamallaan päätöksellä 30.9.2004 saakka.

Lahden toimisto oikaisi 15.12.2003 antamallaan päätöksellä B:lle antamaansa sairauspäivärahapäätöstä ja katsoi hänellä olevan oikeus sairauspäivärahaan ajalla 2.3.2002–30.4.2002. Päivärahaa ei ole kuitenkaan jäänyt B:lle itselleen maksettavaksi omavastuuajan jälkeen sen vuoksi, että hänen päivärahaansa perusteena ollut vuositulo oli alle 980 euroa ja hän oli saanut samalta ajalta toimeentulotukea, joten päiväraha maksettiin sosiaalivirastolle.

### 3.2

#### Kansaneläkelaitoksen selvitys

#### *Sairauspäiväraha-asian eteneminen ja ratkaisut*

Salpausselän vakuutuspiirin johtaja pahoittelee B:n sairauspäiväraha-asian keskimääräistä pidempää käsittelyaikaa. Hänen mukaansa asia on kuitenkin ollut poikkeuksellisen tulkinnallinen ja se on vaatinut perusteellista perehtymistä ja asiantuntijalausuntoja. Johtajan mukaan B:n sairauspäiväraha-asia on kokonaisuudessaan ratkaistu lainvoimaisin päätöksin eikä kantelussa ole hänen mukaansa esitetty sellaista uutta tietoa, jonka perusteella asia voitaisiin ottaa uuteen käsittelyyn myöskään ajan 15.5.2001–1.3.2002 osalta.

Aluekeskus sekä terveys- ja toimeentuloturvaosasto katsovat, että B:n sairauspäiväraha-asia on ratkaistu asianmukaisesti edellä mainitulta ajalta. Hakemuksen käsittely kesti keskimääräistä pidempään, mikä osaltaan johtui aluekeskuksen asiantuntijalääkärin lausunnon hankkimisesta.

Aluekeskuksen sekä terveys- ja toimeentuloturvaosaston mukaan Lahden toimiston olisi kuitenkin tullut antaa B:lle ratkaisu hänen oikeudestaan sairauspäivärahaan 2.3.2002 jälkeen huolimatta siitä, että hänellä oli valitus vireillä tätä edeltävää aikaa koskevasta päivärahaoikeudestaan. Osaston mukaan ratkaisu olisi tullut antaa joko heti, kun B toimitti lääkärintodistuksen työkyvyttömyydestään 2.3.2002 alkaen toimistolle tai ainakin viimeistään välittömästi sosiaalivakuutuslautakunnan päätöksen jälkeen.

### *Käsittelyn vireillä ollessa annettu informaatio*

Johtajan mukaan on mahdollista, että toimihenkilö on keväällä 2002 kertonut B:lle asiantuntijalääkärin kannanoton valmistelutiedoista, vaikka päätöstä ei ollutkaan annettu. Hänen mukaansa hyvään asiakaspalveluun kuuluu tiedottaa asiakkaalle siitakin, että päätös tulee olemaan kielteinen, jos se on etukäteen hyvin varmaa. Menettely auttaa asiakasta arvioimaan tilannettaan ja mahdollista lisäselvityksen tarvetta.

Myös aluekeskuksen mukaan asiakaspalvelussa voidaan kertoa etukäteen asiantuntijalääkärin kannanotto, jotta asiakas voi harkita asiansa vaatimia jatkotoimenpiteitä. Terveys- ja toimeentuloturvaosasto korostaa sen sijaan ratkaisuprosessin olevan kirjallista. Se ei pidä tarkoituksenmukaisena, että asiakkaalle kerrotaan, miten asia tullaan "mahdollisesti" ratkaisemaan. Jos asiassa on kaikki tarvittava selvitys, se tulee osaston mukaan ratkaista välittömästi.

## 3.3

### Menettelyn arviointia

#### 3.3.1

##### Hakemusten käsittelyajat

Perustuslain 21 §:n 1 momentin mukaan jokaisella on oikeus saada asiansa käsitellyksi toimivaltaisessa viranomaisessa asianmukaisesti ja ilman aiheutonta viivytystä. Vuoden 2004 alusta voimaan tulleen hallintolain 23 §:n 1 momentin mukaan asia on käsiteltävä ilman aiheutonta viivytystä. Säännös velvoittaa viranomaista pyrkimään kaikissa käsittelemisissä asioissa mahdollisimman joutuisaan käsittelyyn. Käsittelyn joutuisuus on tärkeää yksilön oikeusturvan kannalta.

Käsitykseni mukaan erityisesti sosiaalivakuutusasioissa hakemusten käsittelyn tulisi olla joutuisaa. Etuuksien hakijoilla on usein joko terveydellisiä ongelmia tai taloudellisia vaikeuksia, pahimmassa tapauksessa molempia ja päätöksillä on

usein tärkeä merkitys heidän elämäänsä. Esimerkiksi sairauspäiväraha-asiat ovat tällaisia asioita.

Lahden toimisto käsitteli B:n 21.11.2001 jättämää hakemusta noin 1,5 kuukautta, sillä se antoi ratkaisun hakemukseen 3.1.2002. Hakemuksen käsittelyaika on nähdäkseni ollut pitkä ja se on ylittänyt hakemusten keskimääräisen käsittelyajan.

Pitkä käsittelyaika on kuitenkin nähdäkseni saattanut ainakin osaksi johtua asian tulkinnanvaraisuudesta. Asiakirjoista ilmenee, että toimisto laati 30.11.2001 kysymyksen asiantuntijalääkärilleen, joka antoi vastauksensa 13.12.2001. Tämän jälkeen toimisto laati 14.12.2001 kysymyksen alueen asiantuntijalääkärille, joka antoi oman vastauksensa 28.12.2001. Asiassa ei olekaan nähdäkseni perusteita epäillä, että Lahden toimisto olisi viivytellyt hakemuksen käsittelyssä. Käsittely on lisäksi ajoittunut loppuvuoteen, jolloin hakemuskäsittely on usein muutoinkin kiireistä. Myös vuodenvaihteen juhlapyhät ja niiden yhteyteen ajoittuvat lomat viivästyttävät usein hakemusten käsittelyä, vaikka luonnollisesti toimistojen tulisi pyrkiä järjestämään toimintansa myös henkilökunnan lomien aikana siten, ettei viivytyksetön ratkaisutoiminta vaarannu.

Edellä kerrotun perusteella B:n 21.11.2001 jättämän hakemuksen käsittely ei anna minulle aihetta enempiin toimenpiteisiin.

Lahden toimiston menettely B:n päiväraha-asiassa koskien hänen oikeuttaan päivärahaan 2.3.2002 alkaen ei sen sijaan ole käsitykseni mukaan ollut asianmukaista. Toimisto päätti odottaa tarkastuslautakunnan päätöstä B:n ensimmäisestä päivärahajaksosta. Käsitykseni mukaan menettely oli virheellinen. Toimiston tulee nähdäkseni ratkaista päiväraha hakemus heti, kun sillä on sen ratkaisemiseksi tarvittava selvitys. Käsitykseni mukaan Lahden toimiston olisi viimeistään sosiaalivakuutuslautakunnan päätöksen jälkeen tullut huomata antaa päätös, sillä lautakunta nimenomaisesti siirsi asian tältä osin Kansaneläkelaitokselle ensi asteena ratkaistavaksi.

Toimiston menettelyn vuoksi B sai sairauspäivärahapäätöksen ajalta 2.3.2002 alkaen vasta 31.7.2003 eli yli vuoden kuluttua ajankohtaa koskevien lääkärintodistusten jättämisestä toimistolle. Tarkastuslautakunta postitti päätöksensä B:lle ja Kansaneläkelaitokselle 13.5.2003. Toimistolla kesti tämänkin jälkeen siis yli kaksi kuukautta antaa B:lle päätös ajalta 2.3.2002 alkaen. Käsitykseni mukaan Lahden toimisto onkin laiminlyönyt käsitellä B:n sairauspäiväraha hakemusta tältä osin ilman aiheetonta viivytystä. Ratkaisun antamisen viivästyminen ei ole kuitenkaan nähdäkseni aiheuttanut B:lle oikeudenmenetyksiä.

### 3.3.2

#### Valitusten käsittelystä

Hakemusten käsittelyn lisäksi huomioni kiinnittyy Lahden toimiston menettelyyn B:n asiassaan tekemien valitusten käsittelyssä. Edellä kerrottu perustuslain 21 §:ssä säädetty velvollisuus käsitellä asia ilman aiheetonta viivytystä koskee

luonnollisesti myös sairauspäiväraha-asiassa tehdyn valituksen käsittelemistä. Sen lisäksi laissa on säädetty nimenomaisista määräajoista, joiden puitteissa Kansaneläkelaitoksen on käsiteltävä valitukset.

Sairausvakuutuslain (sellaisena kuin se oli voimassa 31.12.2004 saakka) 53 a §:n 2 momentin mukaan Kansaneläkelaitoksen on nimittäin, jos se ei hyväksy kaikilta osin sille toimitetussa valituksessa esitettyjä vaatimuksia, toimitettava valituskirjelmä ja lausuntonsa 30 päivän kuluessa valitusajan päättymisestä asianomaiselle muutoksenhakuelimelle. Lainkohdan 3 momentin mukaan Kansaneläkelaitos voi poiketa määräajasta, jos valituksen johdosta tarvittavan lisäselvityksen hankkiminen edellyttää sitä. Lisäselvityksestä ja sen hankkimisesta on tällöin viipymättä ilmoitettava valittajalle. Valituskirjelmä ja lausunto on kuitenkin aina toimitettava asianomaiselle muutoksenhakuelimelle viimeistään 60 päivän kuluessa valitusajan päättymisestä.

Hallituksen esityksessä työ- ja kansaneläkelainsäädännön muutoksenhakusäännösten uudistamisesta (HE 117/1994) todetaan, että edellä kerrotulla sääntelyllä on tarkoitus korostaa laitosten vastuuta asioiden käsittelemisessä. Säännösten avulla on haluttu myös nopeuttaa asioiden käsittelyä.

Lahden toimisto lähetti 3.1.2002 antamansa päätöksen B:lle 4.1.2002. Valitusaika päätökseen päättyi 11.2.2002. Sairausvakuutuslain edellä kerrotun säädöksen mukainen pääsääntöinen määräaika siirrolle päättyi nähdäkseni 13.3.2002 ja ehdoton määräaika 12.4.2002.

Toimisto siirsi valituksen ja sen johdosta antamansa lausunnon tarkastuslautakunnalle kuitenkin vasta 29.5.2002. B oli toimittanut asiaansa 4.3.2002 lisäselvitystä ja ilmoittanut myös uusista lisäselvityksistä. Ne liittyivät hänen mukaansa kuitenkin uuteen hakemukseen ja hän oli toivonut valituksensa pikaista käsittelyä.

Lisäselvityksellä voidaan nähdäkseni perustella laissa säädetyn 30 päivän määräajan ylitystä. Käytettävissäni olevissa asiakirjoissa ei ole kuitenkaan mainintaa siitä, että toimisto olisi ilmoittanut B:lle käsittelyn viivästymisestä. Käsitykseni mukaan toimiston olisi joka tapauksessa tullut siirtää valitus ja lausuntonsa sosiaalivakuutuslautakunnalle viimeistään 12.4.2002.

Toimisto ylitti siis laissa säädetyn ehdottoman määräajan noin 1,5 kuukaudella. Sosiaalivakuutuslautakunnalle antamassaan lausunnossa toimisto on todennut valituskirjelmän eteenpäin toimittamisen viivästyneen toimiston toimenpiteistä johtuen. Lausunnossa ei kuitenkaan kerrota tarkemmin viivästyksen aiheuttaneista toimenpiteistä eivätkä ne käy ilmi myöskään asiakirjoista. Asiakirjojen mukaan toimiston asiantuntijalääkäri oli nimittäin antanut valituksen johdosta lausuntonsa jo 5.4.2002.

Sosiaalivakuutuslautakunta antoi asiassa päätöksensä 25.7.2002 eli siis vajaan kahden kuukauden kuluessa valituksen saapumista. Valituksen käsittely on nähdäkseni tapahtunut lautakunnassa ilman viivytystä ja käsitykseni mukaan

keskimääräistä nopeammin. B:n asian kokonaiskäsittelyaika onkin nähdäkseni ollut keskimääräinen huolimatta Lahden toimiston edellä kerrotusta laiminlyönnistä valituksen käsittelyssä.

B haki muutosta myös Lahden toimiston 31.7.2003 antamaan ja 1.8.2003 postittamaan päätökseen. Tämän asian osalta määräaika valituksen toimittamiselle päättyi 8.9.2003. Edellä kerrotun mukaiset määräpäivät valituksen siirrolle olivat näin ollen 8.10.2003 (30 päivää) ja 7.11.2003 (ehdoton 60 päivää).

Toimisto antoi oikaisupäätöksensä vasta 15.12.2003 eli laissa säädetty ehdoton määräaika ylittyi tämänkin valituksen kohdalla. Määräajat koskevat valituksen siirtämistä, mutta käsitykseni mukaan oikaisumenettelyn tarkoitus on, että myös oikaisupäätös tulee antaa viimeistään 60 päivän määräajan kuluessa. Muussa tapauksessa toimiston on nähdäkseni siirrettävä valitus muutoksenhakuelimelle ja annettava sen johdosta lausunto. Toimisto voi nähdäkseni lausunnossaan selostaa asian käsittelyä ja tarvittaessa ilmoittaa antavansa myöhemmin uuden lausunnon. Sanotun 60 päivän määräajan ja valituksen siirron jälkeen mahdollisesti annettava oikaisupäätös olisi tällöin annettava väliaikaisena.

Pidän tärkeänä, että Kansaneläkelaitos noudattaa tarkasti laissa valituksen käsittelylle säädettyjä määräaikoja. Sen tulee järjestää valitusten käsittely ja itseoikaisumenettely siten, että määräaikojen ylityksiä ei tapahdu. Tällä hetkellä tilanne ei ole tältä osin käsitykseni mukaan tyydyttävä, sillä olen kanteluita tutkiessani havainnut useita määräaikojen ylityksiä. Asia on ollut esillä myös Kansaneläkelaitoksen toimistoihin tekemilläni tarkastuksilla. Kansaneläkelaitos onkin kesällä 2005 ilmoittanut korostaneensa vakuutuspiireille jakamassaan informaatiossa laissa säädettyjen aikarajojen ehdottomuutta.

Myös Lahden toimisto on siis laiminlyönyt määräaikojen noudattamisen. Käsitykseni mukaan niin toimiston kuin Salpausselän vakuutuspiirinkin tulee tarkastella valituksen käsittelyssä omaksumiaan toimintatapoja ja korostaa esimerkiksi koulutuksen yhteydessä valituksia käsitteleville toimihenkilöille, että puheena olevat määräajat eivät ole suosituksia tai ohjeita, vaan asiassa on kyse laissa säädettyistä määräajoista ja niiden noudattamisesta.

### 3.3.3

Tietojen antaminen vireillä olevasta asiasta

Perustuslain 21 §:n 2 momentin mukaiseen hyvään hallintoon kuuluu palveluperiaate, joka pitää sisällään muun muassa asiakkaiden neuvonnan sekä asianmukaisiin tiedusteluihin ja kysymyksiin vastaamisen. Neuvonnasta säädettiin kantelussa tarkoitettuna ajankohtana voimassa olleen hallintomenettelylain 4 §:ssä. Sen mukaan viranomaisen oli tarpeen mukaan annettava asianosaiselle ja muullekin henkilölle neuvontaa siitä, miten sen toimialaan kuuluva asia pantiin vireille ja miten asiaa käsiteltäessä oli toimittava.

Vuoden 2004 alusta voimaan tulleen hallintolain neuvontaa koskevan säännöksen (8 §) viranomaisten neuvontavelvollisuutta laajennettiin hieman.

Lisäksi säännökseen otettiin nimenomainen maininta, että viranomaisen on vastattava asiointia koskeviin kysymyksiin ja tiedusteluihin. Hyvän hallinnon perusoikeussäännökset olivat kuitenkin jo ennen hallintolain voimaantuloa laajentaneet hallintomenettelylain mukaista neuvontavelvollisuutta ilmentämään yleisemminkin viranomaisen palveluperiaatetta.

Viranomaisen neuvontavelvollisuus sisältää sekä menettelyllistä että tosiasiallista neuvontaa. Menettelyä koskevat neuvot liittyvät muun muassa asian vireillepanoon ja asioiden yleiseen käsittelykäytäntöön. Tosiasiallisesta neuvonnasta on kyse silloin, kun asiakas tiedustelee esimerkiksi asiansa käsittelyvaihetta tai käsittelijää. Viranomaisella ei ole kuitenkaan katsottu olevan velvollisuutta ennakoida esimerkiksi hakemusten menestymisen mahdollisuuksia.

Nyt puheena olevassa asiassa B on kertonut virkailijan keväällä 2002 ilmoittaneen hänelle asian käsittelyn viipyvän ja ettei hänelle tulla myöntämään sairauspäivärahaa. B:llä oli tuohon aikaan vireillä valitus toimiston ensimmäisestä sairauspäivärahapäätöksestä. Lisäksi hän oli toimittanut lisäselvitystä jatkotyökyvyttömyydestään. Käytettävissäni ei ole selvitystä siitä, kumpaan asiaan B:n ja Kansaneläkelaitoksen toimihenkilön keskustelu liittyi eikä myöskään toimihenkilön näkemystä keskustelun kulusta. Nähdäkseni keskustelusta ei olekaan saatavissa enempää selvitystä. Esitänkin seuraavassa näkemykseni asiasta yleisellä tasolla.

Käsitykseni mukaan virkailijan ei tule asiakaspalvelussa ottaa vireillä olevaan asiaan ennakkoon kantaa suuntaan tai toiseen. Sairauspäiväraha-asioissa asiantuntijalääkärin kannanotolla on suuri vaikutus asian lopputulokseen, mutta hän ei kuitenkaan tee asiassa päätöstä. Hänen kantansa voi myös muuttua lisäselvityksen myötä tai asiaan voidaan hankkia toisen asiantuntijalääkärin lausunto. Kansaneläkelaitoksen toimihenkilön tulisikin käsitykseni mukaan pidättäytyä ennakoimasta päiväraha-asian lopputulosta asiakkaalle.

Miten sitten tulisi suhtautua siihen, että korvauksen hakijalle annetaan tieto asiantuntijalääkärin lausunnosta ennen päätöksen antamista? Asia on tuotu esiin Kansaneläkelaitoksen selvityksissä.

Käsitykseni mukaan hakemukset tulee pääsääntöisesti ratkaista välittömästi sen jälkeen, kun niihin on saatu tarvittava selvitys, aivan kuten terveys- ja toimeentuloturvaosastokin on lausunnossaan todennut. Tällöin asiantuntijalääkärin lausunnon antaminen hakijalle ennen asian ratkaisua ei yleensä tule ajankohtaiseksi.

Kansaneläkelaitoksen toimintaan sovelletaan viranomaisten toiminnan julkisuudesta annettua lakia. Asiantuntijalääkärin lausunto on nähdäkseni sanotun lain 11 §:n 2 momentin 3 kohdan mukainen asian valmistelun aikana laadittu asiakirja, josta edes asianosaisella ei ole subjektiivista oikeutta saada tietoa ennen asian ratkaisua. Ratkaisun antamisen jälkeen asianosaisella on sen sijaan oikeus saada asiantuntijalääkärin hänen asiassaan antamansa lausunto nähtäväkseen.

Viranomaisella on kuitenkin oikeus antaa hakijalle häntä koskevasta asiantuntijalääkärin lausunnosta tieto jo ennen asian lopullista ratkaisua. Tiedon antaminen lausunnosta voi johtaa siihen, että hakija haluaa toimittaa lisäselvitystä hakemukseensa, mikä voi puolestaan merkitä sitä, että toimisto joutuu pyytämään asiantuntijalääkäriltään uuden lausunnon ja päätöksenteko lykkääntyy. Toisaalta lisäselvitys voi tuoda esille asian ratkaisun kannalta oleellisia seikkoja.

Sairauspäiväraha-asialla on kuitenkin hakijan kannalta suuri merkitys ja nähdäkseni hakijalle tuleekin lähtökohtaisesti antaa hänen sitä pyytäessä asiantuntijalääkärin lausunto tiedoksi siitä huolimatta, että asiaa ei ole vielä ratkaistu. Käsitykseni mukaan menettelyn tulee olla tässä suhteessa avointa.

Lahden toimiston menettely tältä osin ei annakaan minulle aihetta arvosteluun. Toimistohan oli jäänyt odottamaan B:n sairauspäiväraha-asiassa hänen aiemmin tekemänsä valituksen käsittelyä, mikä menettely oli siis nähdäkseni virheellistä aiemmin kertomallani tavoin. Käsitykseni mukaan noissa olosuhteissa asiantuntijalääkärin lausunnosta tiedon antaminen on ollut erityisen perusteltua. Tieto on voinut olla omiaan auttamaan B:tä tulevaisuuttaan koskevien suunnitelmien laadinnassa. Käsitykseni mukaan tällöinkin olisi ollut tärkeätä korostaa B:lle sitä, että lopullinen ratkaisu asiassa on vielä tekemättä.

#### 3.3.4

##### Muut seikat

B on kirjoituksessaan vaatinut sairauspäiväraha-asiansa oikaisua ajalta 16.5.2001–1.3.2002. Oikeusasiamies ei voi kuitenkaan muuttaa tai kumota viranomaisten päätöksiä eikä puuttua muutoinkaan niiden harkintavaltansa nojalla antamiin päätöksiin, elleivät ne ole ylittäneet harkintavaltansa tai käyttäneet sitä väärin.

B:n sanottua aikaa koskevaa päiväraha-asiaa on käsitelty Lahden toimiston lisäksi Etelä-Suomen vakuutusalueen sosiaalivakuutuslautakunnassa ja tarkastuslautakunnassa. Käsitykseni mukaan ne ovat ratkaisseet B:n asian niille laissa säädetyn harkintavallan puitteissa.

#### 4

##### TOIMENPITEET

Saatan jaksoissa 3.31 ja 3.3.2 lausumani käsitykset hakemuksen käsittelyn viivytyksestä ja valituksen liian myöhäisestä siirtämisestä Salpausselän vakuutuspiirin ja Lahden toimiston tietoon. Tässä tarkoituksessa lähetän niille jäljennöksen päätöksestäni. Lähetän päätöksen tiedoksi myös Kansaneläkelaitoksen terveys- ja toimeentuloturvaosastolle.

Totean lisäksi, että samanaikaisesti B:n kantelun kanssa minulla on ollut käsiteltävänä eräitä muita kanteluita, joissa on myös ollut kyse muutoksenhakuelimessä vireillä olevan valitusasian vaikutuksesta joko



Kansaneläkelaitokselle jätetyn jatkohakemuksen tai muuta etuutta koskevan hakemuksen käsittelyyn. Kanteluiden tutkinnassa on ilmennyt virheellisyyksiä toimistojen menettelyissä ja niiden perusteella vaikuttaa siltä, että Kansaneläkelaitoksen toimistoissa vallitsee epätietoisuutta siitä, miten etuuden hakijan aiemmin tekemä valitus tulisi ottaa huomioon hänen uutta hakemusta käsiteltäessä. Tämän vuoksi olen ottanut omana aloitteena (dnro 3858/2/05) tutkittavakseni sen, poikkeavatko Kansaneläkelaitoksen toimistojen käytännöt tältä osin toisistaan ja miten asia on toimistoille ohjeistettu tai otettu muutoin niiden koulutuksessa huomioon. Tulen pyytämään Kansaneläkelaitokselta asiaan tarvittavan selvityksen ja lausunnon alkuvuodesta 2006.

- - -